

[Undervisningsministeren.]

vi har ikke noget udelukkende gejstligt eller kirkeligt Tilsyn i Skolen; men vi har i Skoletilsynet et født gejstligt Element, og det er det, der nu forsvinder gennem dette Lovforslag, hvis det gennemføres. Men dermed tilsigter Lovforslaget ikke noget Brud mellem Kirke og Skole. Et frit venskabeligt, et frit aandeligt Forhold mellem Skole og Kirke kan udmærket fortsættes. Den skolemæssige, den pædagogiske Indflydelse lægges i første Linie i Forældrenes egen Haand, og Skolen vil blive ledet i den Aand, som er deres. Og hvor kan Tilsynet, naar det drejer sig om Religionsundervisning, og ogsaa, naar det drejer sig om hele Opdragelsen — for Skolen er ikke blot Undervisning, men ogsaa Opdragelse —, hvor kan Indflydelsen lægges tryggere end i selve Forældrenes Haand? — jeg tror, det intet andet Sted kan lægges saa trygt. Fra mange Sider har man da ogsaa nu indset og udtalt sig for, at den hidtidige Ordning — der utvivlsomt i sin Tid har haft sin Betydning, ikke mindst i den Tid, der ligger noget over et Hundrede Aar tilbage, da Præsterne var mere Folkelærere, Folkeopdragere, end de var Præster — skulde forsvinde, naar man i Stedet for kunde faa noget bedre. Et stort moderat Venstreblad som „Sorø Amtstidende“ har i ledende Artikler udtalt sig derfor, det konservative Organ for København „Nationaltidende“ har i en Række Artikler gjort det samme, en saa konservativ Mand som Vice-skoledirektør Svane har i en Række Artikler i Sommer og i Efteraaret i „Aarhus Stiftstidende“ og i „Berlingske Tidende“ udtalt sig derfor, mange Præster er stemt derfor. Der foreligger ogsaa Tilkendegivelser fra Stiftsmøder fra tidligere Tid om denne Sag, hvor Præsterne erkender, at denne Opgave ikke længere naturligt tilhører dem. Jeg kan fremdeles henvise til et Par for ganske nylig fremkomne Artikler. I „Højskolebladet“ for 24. Oktober skriver et Medlem af den store Skolekommission, Højskoleforstander Frederik Nørgaard, tidligere Medlem af dette Ting og tilhørende Venstre, en meget interessant Artikel, hvori han vil bort fra det saakaldte gejstlige Tilsyn og netop vil det ud fra sin religiøse Interesse, netop vil det, fordi han mener, at ved et saadant født, selvskrevet Tilsyn tager man i Virkeligheden Ansvaret bort fra det Sted, hvor Ansvaret skal ligge, nemlig hos Forældrene, hos Befolkningen. Jeg kan endvidere henvise til en Artikel, der er fremkommet nu i Novemberhæftet af Tidsskriftet „Hjem og Skole“, hvor den nylig afgaaede meget ansete Seminarieforstander Stig Bredstrup

tager Ordet paa samme Maade — jeg kunde citere det, men skal ikke gøre det — og viser, hvordan det gejstlige Tilsyn enten er betydningsløst eller uheldigt, i mange Tilfælde skadeligt, og han ønsker det fjernet. Derved berøres Religionsundervisningen i Virkeligheden ikke, men da man ofte sætter Spørgsmaalet om Religionsundervisningen i Folkeskolen i Forbindelse med dette Spørgsmaal, om der skal være et selvskrevet Element i Tilsynet eller ej, saa vil jeg finde det rigtigt, skønt mit Lovforslag ikke berører denne Sag — Religionsundervisningen bliver fremdeles, som den var efter Anordningen af 1814, og som den senere altid har været, et obligatorisk Fag i Folkeskolen —, at benytte Lejligheden til ganske kort at sige et Par Ord om Religionsundervisningens Stilling.

Det var oprindeligt fra stærkt religiøst præget Side, man ønskede Religionsundervisningen fjernet fra Folkeskolen, fra det, man den Gang kaldte Statsskolen. Det var Grundtvig og de gamle Grundtvigianere, der stillede dette Krav om Religionsundervisningens Udskillelse af det, man den Gang kaldte Statsskolen. De kan i gamle, gulnede Blade af Rigsdagstidenden fra 1849 og de følgende Aar eller i Grundtvigs Tidsskrift „Danskeren“ læse mange Udtalelser af Grundtvig derom, og vil De have et samlet Overblik over det, kan De finde det i Niels Lindbergs meget interessante Bog „Grundtvigs politiske Stade“. De ønskede Religionsundervisningen fjernet fra Folkeskolen, bl. a. af den Grund, at de ansaa Religionsundervisningen paa deres Tid for endnu stærkt paavirket af rationalistiske Lærere. De ønskede Religionsundervisningen henlagt til Hjemmene, til Kirken, til Menighederne eller til frie Skoler, hvor Forældrene kunde lade Børnene undervise og opdrage i den Aand, ogsaa religiøst, som var deres. De var overhovedet imod Ordet „Religionsundervisning“ ud fra den Opfattelse, at hvis Religion, særlig Kristendommen, er Tro og Liv, kan der ikke undervises deri, kun opdrages deri. De senere Grundtvigianere stillede sig noget anderledes. De ønskede Religionsundervisningen bevaret, men gjort fra dogmatisk til historisk. Jeg har i dette Ting hørt adskillige Taler af afdøde Klaus Berntsen, der netop hævdede dette Standpunkt, og jeg havde og har fremdeles megen Sympati dermed.

Jeg er personlig af den Opfattelse, at Religionsundervisning i den rette Forstand ikke kan udskilles fra Folkeskolen, dertil har Religionerne, og da særlig for os Kristendommen, været af alt for stor historisk og